

FIRMAS

El crit dels campaners

Manuel Casaña Taronches

30/11/2001

Recentment es manifestà la colla de campaners d'Albaida, tancant-se en la torre del seu campanar. No es que la notícia m'haja estranyat ni poc ni molt. Res nos pot hui en dia impactar, puix tot lo mon se sol manifestar: unes voltes perque es vol una terra més verda, i, atres, perque es prega la conservació d'una au o un llugar en perill d'extinció. Per demanar que no quede, que despres, ya vorém si la cosa te solucio.

I quan es manifesten es perque volen que els escolten, com estos campaners, que ells, a soletes, se tancaren en la torre del campanar. Fon com un crit silencios, respectuos, per a recordar-li al senyor Zaplana lo que els va prometre: la conservació del campanar, del palau o el Museu de Segrelles fa temps i res de tot aço s'ha millorat ni una micoteta. Seguix cada dia mes deteriorat.

Resumint: que no està mal el colp de campana que esta colla ha pegat. I que com a toc de campana es deguera de cumplir. Lo que es promet es deute mentres no se pague. Pero, ya se sap, que a voltes u sí que sent les campanes... pero es fa el desentes.

Yo he vixcut a trenta metros d'un campanar. Jamai m'ha desagradat el seu so diari rutinari, de misses i rosaris, i l'intranquil, de vespres, cabrioler. El toc de les campanes en aires de dol t'amoi-

nen, pero les alegres volteretes de goig et posen content. Campanes, que tenien en Valencia capital i per tots els pobles- els seus campaners. Hui en dia ya no tants, quan les cordes no les templem sempre els homens i sí ingenis mecanics que ocuparen l'humana quefer.

Diuen que fon don Jaume I, i per la seua conquesta al musulma, qui va omplir de campanars tot el Regne de Valencia. Es construiren iglesies, se transformaren les mesquites per al cult cristia, i el crit per l'oracio no es feya com abans de viva veu, sino per mig de les campanes, aixina que el vol d'estes s'ana fent familiar. Quotidia. Popular. D'ahi que Ibn-al Abbar -el darrer cantor de la Valencia islamica- es dolguera de la presencia d'aquelles campanes: "En les mesquites, ara esglesies / la crida a l'oracio s'ha fet vol de campanes" Moments aquells de derrota que no podia oblidar. D'esta manera gemecava: "Tot s'ha perdut. S'ha perdut el Pont, i la Russafa. / S'ha perdut Mislata, Massanassa. Tot s'ha perdut..." Pels camps de la nostra horta era l'amo, ara, el vol de la campana que te convidava a la festa; més tart, a un soterrar. Hui, tambe, es toquen, pero el soroll en el que vivim fa que no les pugam escoltar.

Atres, apunten que el promotor d'estes grans torres fon el patriar-

ca Joan de Ribera, -arquebisbe de Valencia-, qui canvià l'aspecte de molts dels nostres pobles. El campanar es veia més que les creus dels termens. Les campanes s'escoltaven més clares que la veu de l'almuezi des de l'alminar. Iglesies, ermites tenien torres i espanyes en campanes batejades. A una li dien Micalet, a l'atra la Maria, o el Borrego de Sant Joan o la Bàrbera... Noms masculins o femenins que tenien les campanes tradicionals de la Seu Valentina, com aixina tambe les dels pobles. Moltes campanes voltegen, pero la que ya no s'ou es la campana de la Queda, aquella que es solia tocar prou tart per a que la gent a l'escoltar-la se n'anara cap a casa. Dien que feya tancar els establiments de tot tipo i, si pel carrer quedava algu, el retiraven a la força o se l'enduyen a la preso. Hui, com es natural, aço no seria possible, puix no hi hauria prou presons per a tancar a tots aquells que prenen la nit pel dia, quan ni de nit ni de dia solen fer res de profit.

No he fet esguitos el comentari del toc de la Queda, perque em moleste aquell que li agrada passejar en l'escurina, no. Simplement vull resaltar que el temps escura les costums. Unes eren bones i atres roines, pero sent jove u les fruïa com un glopet de gloria, charrant sense importar-li el lloc, ni l'hora ni la gent.